

АНОТАЦІЯ

Назва дисципліни / освітнього компонента	Історична географія
Освітня програма	«Історія та археологія»
Компонент освітньої програми	Вибірковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	_ 3 _ кредитів / _ 180 ___ годин
Вид підсумкового контролю	Залік
Мова викладання	Українська
Викладач	Доброчинська В. А., кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України
CV викладача на сайті кафедри	
E-mail викладача	Dobrochynskav@gmail.com

Мета та завдання навчальної дисципліни

«Історична географія» із циклу вибіркових дисциплін призначена для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету історії, політології та міжнародних відносин Рівненського державного гуманітарного університету.

Історична географія передбачає вивчення просторових аспектів історичного розвитку окремих країн, народів, регіонів. Історична географія, як спеціальна історична дисципліна на стику історії та географії базується на аналізі певних періодів історії суспільства і акцентує увагу на головних проблемах, що мають важливе значення для розуміння історичного розвитку. Предметом вивчення навчальної дисципліни є історична географія населення, історична політична географія, що вивчає історичні зміни державних територій, кордонів, столиць, адміністративно-територіального устрою та історичну картографію.

Мета – формування у здобувачів вищої освіти системного вивчення у географічному ракурсі історичного минулого людського суспільства, та України, зокрема.

Завдання:

- дослідження у просторових координатах уявлення про історичний процес,

пов'язуючи останній з певними територіями;

- з'ясування ролі природно-географічних чинників в антропогенезі;
- вивчення історичних кордонів культурних спільнот та політичних утворень України в різні історичні періоди;
- ознайомлення із історією формування етнічної та державної території України;
- визначення адміністративно-територіальної приналежності населених пунктів у різні історичні періоди;
- вміння працювати з історичною картою як історичним джерелом.

У процесі засвоєння курсу навчальної дисципліни «Історична географія» студенти набувають таких **фахових компетенцій**:

ФК 1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності.

ФК 2. Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.

ФК 3. Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.

ФК 4. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.

ФК 5. Здатність відшукувати для освітньої і наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і ін.).

ФК 8. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.

Навчальна дисципліна «Історична географія» використовується для забезпечення таких **програмних результатів навчання**:

ПРН 2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.

ПРН 6. Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії. ПРН 7. Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.

- ПРН 11. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.
- ПРН 13. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.
- ПРН 14. Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Політична карта світу та основні етапи формування державної території України

Тема 1. Вступ. Історична географія як галузь знань і навчальна дисципліна.

Тема 2–3. Історико-географічні основи політичної географії світу.

Тема 4. Географія перших державних утворень.

Тема 5. Формування державної території України в IX – першій половині XVII століття.

Змістовий модуль 2. Етапи адміністративно-територіального поділу в Україні

Тема 6. Історія формування адміністративно-територіального устрою України у другій половині XVII–XIX столітті.

Тема 7–8. Історично-етнографічні регіони України.

Тема 9. Етнографічні та територіально-політичні процеси в Україні у XX столітті.

Тема 10. Історико-географічне районування території України.